

BUELTAN DA STROMAE

Stromae musikari belgikarrak sona handia lortu zuen duela hamar urte inguru bere lehen bi diskoekin, baina kontzerturik eman gabekoa zen 2015etik. Zazpi urteko isilaldiaren ondoren itzuli da: haren ibilbidearen errebaso apetatsu bat aurkituko duzu artikulu honetan.

 DANELE SARRIUGARTE MOCHALES **UNIVERSAL MUSIC**

Goikoa irakurrita dagoeneko igarriko zenuten arren, esan egingo dut: izugarri gustatzen zait Stromae. Bitxia da: orain arte ez dut publikoki adierazi harekiko sentitzen dudana debozioa, nahiz eta aukerak izan ditudan horretarako, azken urteetan hiruzpalau aldiz eskatu baitzikidate kultur gomendioak hedabideetatik.

Zergatik ez dut inoiz aipatu? Badut susmo bat: musikari famatua denez –oso famatua– uste dut iruditzen zitzaidala jendeak ezagutuko zuela jada –jendeak ezagutzen du– eta uste dut iruditzen zitzaidala hain sonatuak ez diren merezimendu handiko artistak aipatzea dagoikiola norberari halako eskaerak iristen zaizkionean: *zer gomendatzen duzun jakitea merezi duela uste izan du norbaitek eta zerbait berria deskubritu beharko diozu, ba, gutxien-gutxienik, zuk esandakoei tartea egingo dion jendeari*. Sinesmen inkontziente horrek gidatu nau orain arte.

Kontua da, ordea, kulturari buruz idazteko beste aukera bat suertatu zai-

dala eta, orain arte ez bezala, Stromae zenbat gustatzen zaidan esan nahi dizuedala. Badut aitzakia: disko berria aterako du malenkonia alaiaren izarrak, etenaldi luze baten ostean.

LEHENIK ETA BEHIN, DANTZARA

2010eko udaberria da. Ez dakit non zaudeten zuek baina ni Gasteizko tabernetan nago aste barruan eta Elgoibarrekoetan asteburuetan, eta *Alors on danse* kanta jartzen duten aldiro jauzika hasten naiz. Ez da ohikoa Hegoaldera halakorik iristea baina tipo hau izar bilakatu da oso azkar. Itzulpengintzako ikaslea naiz ez alferrik, eta estribilloaz aparte-ko letrak dakarkit bigarren sorpresa, bideoak berretsia: parranda-erritmoarekin nahasturik, kritika zolia europar langile ertain alkandora zuriarekikoaren bizi errutinarioari.

Lehen lana izanik etxeko markaren bi ezaugarri funtsezkoen haziak ikus daitezke jada hemen: bizitzaren gaziak dantzaren gozoarekin uztartzea eta musikaren aurkezpen publikoa asko zain-

tzea –bideoak, estetika, komunikabideetako emanaldiak–.

Mundu osora zabaldu da abestia. *Arrakasta meteorikoa* esamoldeak guttiz esajeratua ez dirudien kasu horietako baten aurrean gaude. 25 urte ditu Stromae izenez ezagutzen dugun Paul Van Haverrek.

NORBERE ERRO KARRATUAK

Ez du luze joko bigarren diskoa argitaratu arte: 2013an ikusiko du argia *Racine Carrée*-k, konsagrazioaren albumak. Lehen singlea, beste ereserki erritmiko bat: *Papaoutai*.

Nik jada amaitu ditut ikasketak, pertsona heldu baten moduan jokatzeko bide luzearen lehen zaplaztekoa ez dut usnatu ere egiten oraindik eta kanta horretan topatu dut Stromaerekiko miresmena eraikiaraziko didan lehen adreilu ukazina, honako esaldi hau: *“Tout le monde sait comment on fait des bébés, mais personne sait comment on fait des papas”*. Alegia, ez dela gauza bera umeak egitea eta aita izatea.

Kanta horrek iradokitzen duenaz gainera datu biografikoak ere agertzen zaizkit arian-arian. Ama belgikarra du Van Haverrek, aita ruandarra. Amarekin –haren abizena du– eta beste lau anaia-arrebarekin hazi da, Bruselan, eta hamabi urte dituela jakin du aita hil dutela Ruandako genozidioan –hark albistea jaso baino hiru urte lehenago gertatu zen egiaz heriotza–. Gaztedanik interesatu zaio musika, eta YouTubean ekoizpenari buruzko bideoak grabatzeari ekin aurretik –Stromae proiektuaren abiaburua– rap talde batean aritu da.

APARRETAN

Itzala handiagotzen diote lehen singlearen osteko kantek. Europako hainbat herrialdetako musika-zerrenden buru, kontzertu-bira luze eta jendetsuak, AEBetako merkatu ahalguztidunaren konkista.

Etxeko markaren zaleek ez dute desgainurik hartu *Racine Carrée*-rekin, guztiz kontrakoa: doinu dantzagarriak sortuz betiere, identitateari buruzko ikuspegi kritiko eta ironiko bezain interesgarria dakar *Bâtard* abestiak; *Carmen*-ek, berriz, sare sozialen mekanismo arriskutsuak salatzen ditu, Bizeten opera bertsionatuz gainera, eta eder-ederra da Cesarea Evora abeslari caboverdetarrari eskainitako *Ave Cesaria* omenaldi-kanta. Besteak beste.

BIDEOKLIPA ALA KALE-EKINTZA?

Ez da adibide bakarra, baina *Formidable*-k –bigarren singlea, *Papaoutai*-ren justu ostein argitaratua–, bikain erakusten du musikaren aurkezpen publiko zainduaz esandakoa.

Bikotekidearekin harremana eten eta gero nostalgiak jota mozkortu den gizon bati buruzkoa da abestia: haren istorioa azaldu ez ezik, huraxe gorpuztu du Stromae kalean zein bideokliplean. (Niretzat partikulari, Stromaearekiko debozioaren bigarren adreilua).

Bruselako erdigunera joan da goiz batez, tranbiaren geltoki-ingurura, edanda egoteko itxurak eginez. Handik ez oso urruti, guztia grabatzen ari da kameralari bat ezkutuan. Balantzaka dabil Stromae astegun-giroko jendearen artean, andenaren ertzean eseri da burumakur, 600etik 3.000 eurora bitarteko isunek galarazi nahi izaten duten moduan justu; telefonoa atera dute inguruan dauden herritarrek argazkiak ateratzeko gajoari: badakite nor den.

Polizia ere hurbildu da, atsegin; ea ondo dagoen, ea etxera eramatea nahi duen: badakite nor den.

Udaberriko goiz gris horretan Stromae mozkor-plantan ikusten ari direnek ez dakite, ordea, desamodio garai-kidearen garratzaz hitz egin nahi digula musikariak. Halako batean altxatu da, erretiratu da auzo hutsetara, eta irribarre egin dio kamerari.

Kaleratu osteko lehen hiru egunetan, hiru milioi lagunek ikusi dute bideoa: beste errekor bat.

*Uda honetan
Euskal Herrian
ere joko du
berriz denen
ahotan dabilen
Stromae*

ARRAKALAK. ETENA.

Gauza asko ez dira bat-batean gertatzen. Jada 2014an, bigarren diskoa atera eta urtebete eskas pasa delarik, bere ibilbidea tarte batez geratzeko nahia adierazi du artistak elkarrizketa batean. Bizitza normala egin nahi du berriro. Ulergarria iruditzen zait. Ziur aski ez da posible.

Handik gutxira Amerikara doa (AEB, Brasil), Asiara, Afrikara.

Arrakasta kopurutan zehaztearren: berrehun kontzertutik gora, milioi bat ikus-entzule.

Afrikako biran lehertu da egoera, 2015eko udaberrian: paludismoaren aurkako botika bat hartu ostean ondoez fisikoa eta mentala egin zaizkio eta urgentziaz itzuli da Belgikara. Nabarmena da kontuaren larritasuna, baina Ruandako hiriburu Kigalira bueltatu da artista urte bereko urrian, bira itxera. Kontzertu berezia da berarentzat; imajinatu genezakeen eta berak berretsi du: oso pozik eta oso hunkituta dago bere aitaren jaioterrian arituko delako.

“Zorra” kitatu ostean iritsi da benetak isilaldia.

STROMAE ITZULI DA: TOPA!

Ez pentsa mugarriz mugarri, denbora errealean, jarraitu nuenik hau guztia,

kontatu dizuedan bezala, ezta inondik ere. Neure kontu eta lantu propioak neuzkan garaian. Baina behin batean Googlea jo nuen, 2016-2017 ikasturtearen bueltan izango zen, eta danba. Orditik aurrera bai, ordutik aurrera adi egon natzaie musikariaren gorabeheri.

Tantaka iritsi dira albistek. Beste artista batzuen musika ekoizten ari dela. Coralie Barbier estilistarekin eta Luc Junior Tam arte-zuzendariarekin arropa-sorta bat sortu duela, MOSAERT zigilupean. Elkarrizketa bat eskaini duela azken egitasmo horren aitzakian, eta, bide batez, azken urteetako arazo psikologikoez eta *burn-out*az mintzatu dela, alde banatara zituelarik Barbier emaztea eta Tam anaia.

Gauzak aldatu direla nabaritzen zaio eta itxura ona du.

Eta, halako batean, pandemiaren ubera luzean, 2021. urtea amaitzear dela, mezu bat iritsi zait; bideo baten esteka dakar: *Santé*. Kanta berri bat atera du Stromae. Dantzaren taupadarekin batera, hausnarketa, beste behin ere: gure ospakizunak sostengatzen eta ahalbidetzen dituztenek –garbitzaile, zerbitzari, zaintzaile– ez dute ospatzeko aukerarik.

ETORKIZUNARI BEGIRA: MULTITUDE

Arin zabaldu da Stromaearen itzulera buruzkoa: elkarrizketak irratian, elkarrizketak telebistan. Horieta bat aprobetxatu du abeslariak beste kanta bat zabaltzeko: depresioa eta antsietatea hizpide dituen *L'enfer* soil eta ederra. (Gai sakonduko ez dudan arren, ez dut aipatu gabe utzi nahi eztabaida piztu duela abestia TF1 frantziar kate publikoko 20etako albistegian aurkeztu izanak, halako zerbaitek lotura handiagoa duelakoan marketinarekin ezen ez komunikabideen xede informatiboarekin).

Hari nagusira itzulita, eta datorrenari dagokionez, martxoaren 4an aterako da *Multitude*, Stromaearen hirugarren diskoa, eta biran ibiliko da gero hainbat herrialdetan, aurten zein 2023an. Uda honetan bertan, uztailaren 8an, Euskal Herrian joko du, Bilboko Kobetamendin.

Diskoaz ari, artistak adierazi du erritmo askotarikoak bilatu eta landu dituela, bere baitako jende-piloak islatu nahian. Momentuz iritsi zaizkigun bi singleek iradokitzen dute, dena den, orain arte zaletu gaituzten ezaugarriei ere eutsiko diela: giza bizitza osatzen duten pozari bezainbat minari. ●